

Vecné učivo

2. zväzok

OFI

2

Schvaľovacie číslo

Publikácia zodpovedá rámcovým učebným osnovám Dielne Národného
vydavateľstva učebníc [17/2004. (V. 20.)]

Expert ŠÚ:

Autor: Hartdégenné Rieder Éva

Preklad: Iveta Nagyová

Lektor: Dr. Pavol Žibrita

Zodpovedná redaktorka maďarského vydania: Katalin Kallós

Zodpovedná redaktorka slovenského vydania: Mária Sutyinszká

Návrh obalu: Ágnes Korda

Titulné fotografie: Corbis/Reddot, © Dreamstime.com: Dmitriy Shironosov

Ilustrácie: Kyrú Ficzere, Ildikó Mátyás

Fotografie: Sándor Somfai, Ilona Slezák

© Dreamstime.com: Aleksandr Lobanov, Homastes, Dusan Zidar, Saskia Massink, Lepas, Timothy Geiss, Beata Becla, Dmitry Maslov, Piotr Przeszlo, Vladislav Gurfinkel, Asdf_1, Tomo Jesenicnik, Pavel Losevsky, Hallgerd, Glenda Powers, Nicu Mircea, René Baumgartner, Ruud De Man, Scubabartek, Hkratky, Cgouin, Anita Huszti, Roberto Caucino, Alexmax, Harris Shiffman, Ljupco Smokovski, Kasiap, Niderlander, ashwin kharidehal Abhirama, Olgalis, Alexander Trunov, Edyta Pawlowska, Zoom-zoom, Ivana Rauski, Ewa Brozek, Dmitry Kosterev, Rafal Ulicki, Aleksandar Jovic, Eric Isselée, Aaron Whitney, Thomas Schmitt, Jirsa, Pontus Edenberg, Mykola Velychko, Socrates, Lily Rosenzphar, Wikus Otto, Anthony Gaudio, Itay Uri, Stevan Rosic, Ivonne Wierink, Sergey Petrakov, Cornelia Pithart

Vámosiné dr. Andrea Hegyi, Julia Bartha, Zsófia Kempfner

© Hartdégenné Rieder Éva, Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet 2015

SZÉCHENYI TERV

A projekt az Európai Unió
támogatásával valósul meg.

ISBN 978-963-19-7831-5

Raktári szám: 30443/II

Műszaki igazgató: Babicsné Vasvári Etelka

Műszaki szerkesztő: Orlai Márton

Grafikai szerkesztő: Görög Istvánné Terjedelem:

8,24 (A/5) ív

Tömeg: 232 gramm

1. kiadás, 2014

Nyomdai előkészítés: Ghyczy Attila, Bánáti János
Rockwell Design Kft. – www.rockwell.hu

Predmety v našom prostredí

1. Rozprávaj o obrázku! Kto čo robí?

2. Napíš spamäti 3 príklady na každé uvedené skupenstvo:

Pevné: _____

Kvapalné: _____

Plynné: _____

3. Z čoho sú vyrobené predmety znázornené na obrázkoch? Napíš ich čísla do štvorčekov!

1-2-3

Sú vyrobené z prírodných materiálov: ☐, ☐, ☐, ☐, ☐.

Sú vyrobené z umelých materiálov: ☐, ☐, ☐, ☐.

Ku každej skupine nakresli na papier 3 predmety!

Prírodný materiál je napríklad kameň, drevo, koža, vlna, bavlna a hlina. Človek používa tieto materiály priamo na výrobu predmetov a nástrojov.

Umelé materiály sú napríklad sklo, tehla, guma a plast. Človek ich vyrába z materiálov, ktoré sa nachádzajú v prírode.

4. Predmety majú rôzne vlastnosti. Do každého rámčeka nakresli taký predmet, ktorý sa vyznačuje uvedenou vlastnosťou!

krehký

tvrdý

mäkký

ľahký

prieľadný

Na základe ich vlastností povedz, na čo sa používajú!

5. Čo sa stane s predmetmi, ak na ne udrieme kladivom? Urob pokus na doske!

Tvar predmetu sa nezmenil: ☐, ☐, ☐, ☐, ☐.

Tvar premetu sa zmenil: ☐, ☐, ☐.

Predmet je tvrdý: ☐, ☐, ☐, ☐, ☐, mäkký: ☐, pružný: ☐, ☐, ☐.

Ktoré z vymenovaných vlastností sú charakteristické pre kladivo?

Z akých materiálov sú vyrobené uvedené predmety?

Akého sú skupenstva?

---

6. Preskúmaj svoj bicykel! Z akých materiálov sú vyrobené jeho časti?

Ktorá časť bicykla je

pružná?

---

tvrdá?

---

mäkká?

---

kehlká?

Prečo ich vyrobili z materiálov s takýmito vlastnosťami?

1-2-3

Merateľné vlastnosti predmetov

1. Žofka a Petrik majú veľmi radi kakaové rezy. Čo a koľko potrebujú na prípravu tohto múčnika?

1 ks

5 dkg

1 balíček

2 a pol dl

25 dkg

25 dkg

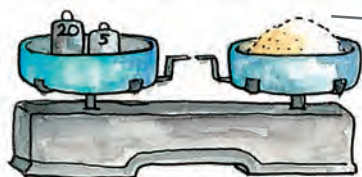

4 dkg

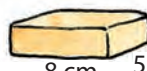

Pomocou dospelého upeč doma rezy aj ty! Sú veľmi chutné!

a) Čo sa čím váži a meria?

vec, ktorú
treba
vážiť, merať

8 cm 5 cm

prostriedok
na meranie

prostriedok
na meranie

vec, ktorú
treba
vážiť, merať

b) Prečo treba presne dodržať množstvá?

2. Pomocou ktorého prostriedku na meranie môžeš odmerať dĺžku predmetov na obrázkoch? Zdôvodni svoje rozhodnutie!

3. Odmeraj dĺžku obidvoch ceruziek! Najprv urob odhad!

Odhad: na prsty/-ov, cm

Meranie: na prsty/-ov, cm

Odhad: na prsty/-ov, cm

Meranie: na prsty/-ov, cm

4. Čo sa deje na obrázkoch?

a) Prečo vyteká voda z nádob?

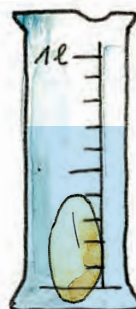

---

b) Kto mal čo urobiť, aby voda nevytekla?

5. Odčítaj zo stupnice odmerných valcov, ktorý predmet nadvihol hladinu vody najviac?

_____ má najväčší objem, lebo _____

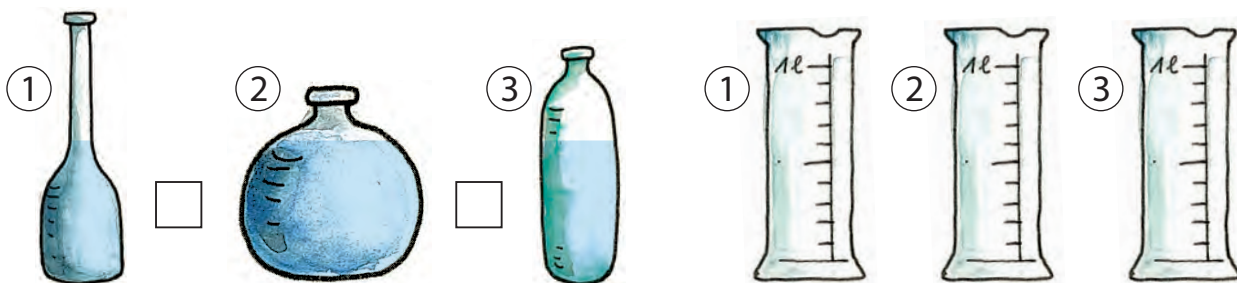

 Predmety a veci majú určitý objem. Z nádob vytlačia toľko vody, aká je veľkosť ich objemu.

6. V ktorej nádobe je najviac tekutiny? Vlož medzi ne znamienko <, =, > !

Odhadni a potom odmeraj objem fliaš! Povedz, čo si zistil!

odhad: 1. dl, 2. dl 3. dl

meranie: 1. dl, 2. dl, 3. dl

7. Ku ktorej tekutine patria uvedené množstvá? Prečo?

l

dl

cl

ml

1-2-3

8. Naplňte merné nádoby rovnakým množstvom rozličných látok! Odhadnite ich hmotnosť, potom ich pomocou váhy odvážite!

①

pšeničná
krupica

②

fazuľa

③

múka

④

mlieko

⑤

voda

a) Zoradte látky v nádobách podľa ich narastajúcej hmotnosti!

odhad: ___ dkg ___ dkg ___ dkg ___ dkg ___ dkg

meranie: ___ dkg ___ dkg ___ dkg ___ dkg ___ dkg

b) Prečo majú uvedené látky rozličnú hmotnosť?

9. Akú hmotnosť majú rozličné látky rovnakého objemu?

1l pšeničnej krupice: ____ dkg

1l fazule: ____ dkg

1l orechových jadier: ____ dkg

1l piesku: ____ dkg

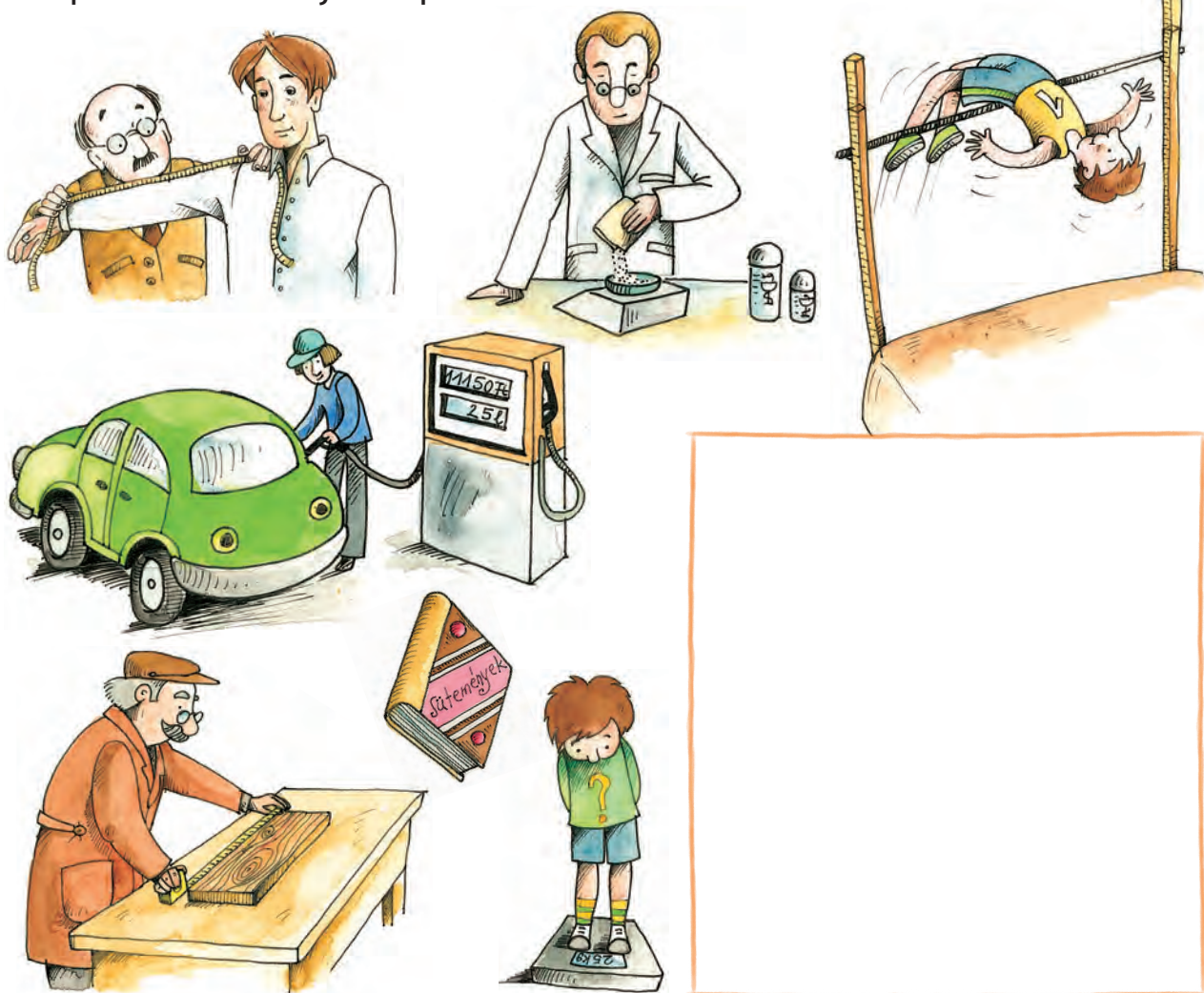
1l ryže: ____ dkg

1l vody: ____ dkg

Vysvetli rozdielne výsledky meraní!

 Rozličné látky rovnakého objemu nemajú rovnakú hmotnosť.

10. Pri ktorých činnostiach je nevyhnutné presné meranie? Aj ty nakresli na prázdne miesto jeden príklad!

11. Kuchynské potreby, napríklad hrnček alebo lyžicu, môžeš použiť ako merací prostriedok. Odmeraj pomocou nich množstvo látok uvedených v 1. úlohe (6. strana)!

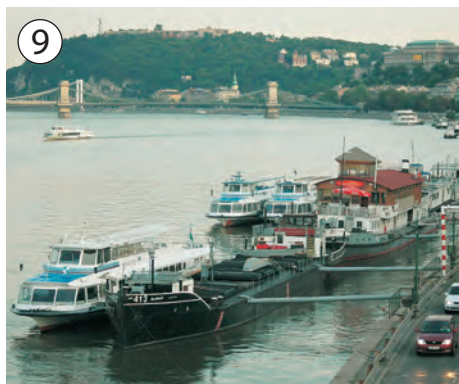
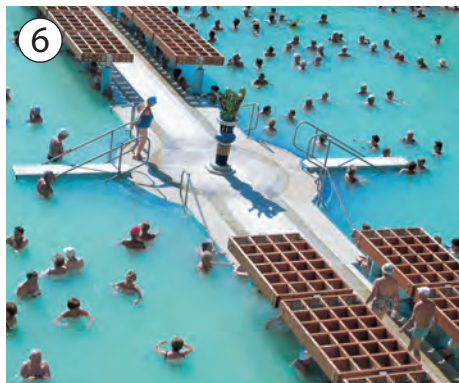
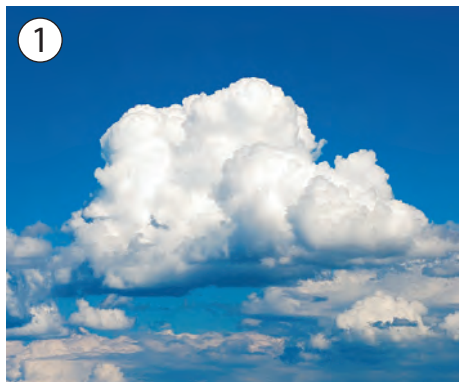
2 a pol dl mlieka = ____ hrnčeku mlieka. 4 dkg kakaa = ____ lyžiciam kakaa.

25 dkg múky = ____ hrnčeku múky. 25 dkg cukru = ____ lyžiciam cukru.

Voda

1. Kde sa v prírode vyskytuje voda a v akom skupenstve?

Na základe obrázkov napíš príklady na všetky tri skupenstvá!

Kvapalné:

Pevné:

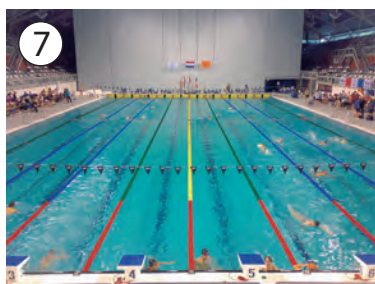

Plynné:

V prírode sa voda vyskytuje v troch skupenstvách: kvapalnom, pevnom a plynnom.

2. Na čo všetko používame čistú vodu?

Prečo treba šetriť vodou?

 Čistá voda je veľký poklad. Človek ju používa rozličnými spôsobmi. Ku každej činnosti potrebuje čistú vodu, ale do prírody ju vracia väčšinou znečistenú. Často používa viac vody ako je potrebné, plytvá vodou.

3. Voda je nevyhnutná pre život! Hľadaj medzi obrázkami príklady na nasledovné:

Rozpúšťajú sa v nej rôzne látky: ☐.

Bez nej by nebol život na Zemi: ☐.

Pohyb v nej je ľahký: ☐.

Osviežuje, občerstvuje: ☐.

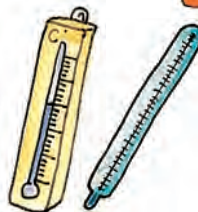
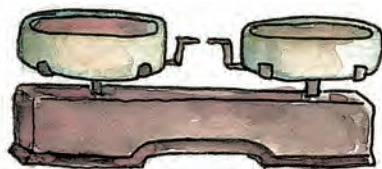
Čistí: ☐.

1-2-3

4. Čím meriame teplotu látok?

5. Aké skupenstvo má voda v pohároch?

horúca

studená

vlažná

_____ °C

_____ °C

_____ °C

Odmeraj teplotu látok, ktoré sú v pohároch!

6. Pozoruj a zapíš zmeny teploty vody!

Čas	Teplota
0 minút	_____ °C
10 minút	_____ °C
15 minút	_____ °C

Čas	Teplota
0 minút	_____ °C
10 minút	_____ °C
15 minút	_____ °C

Ako sa za 15 minút zmenila teplota vody v oboch varných pohároch?

1. _____

2. _____

Vzduch je „neviditeľná“ látka

1. Skús nafúkať balón tak, ako je to znázornené na obrázku!

Čo si zistil? Prečo?

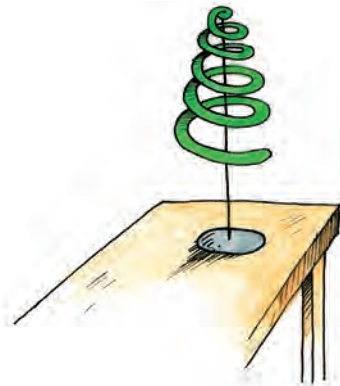
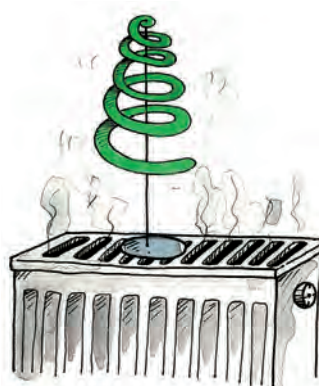

2. Zmeraj teplotu vzduchu v triede a vonku, na miestach znázornených na obrázku!

Teplota vzduchu vonku je: _____ °C, nad radiátorom: _____ °C,
vo výške hlavy: _____ °C, blízko podlahy: _____ °C, nad dverami: _____ °C.

3. Urob dvoch papierových hadov!
Jedného umiestni na
teplý radiátor, druhého
na svoju lavicu a sleduj,
čo sa stane!

U ktorého papierového hada si spozoroval zmenu?

Čo sa stalo?

---

4. Pozoruj pohyb balóna vo vzduchu! Nafúkaj balón a pusti ho!

Čo si zistil?

5. Akú úlohu zohráva vzduch v prípade vecí, ktoré vidíš na obrázkoch?

Modeluj

1. Kto zhotovil tieto predmety? Z čoho sú?

2. Navrhni, čo by si chcel zhotoviť!
Nakresli do rámčeka!

3. Na dnešnej hodine pracujte v skupinách!

Spotreba materiálu pre štyroch žiakov:

3 hrnčeky múky

2 hrnčeky soli

12 dl vlažnej vody

a) Materiál v miske rukou dobre pomiešaj!

b) Zhotov predmet!

c) Zmerajte hmotnosť zhotovených predmetov!

Názov predmetu: _____, hmotnosť: _____ dkg.

Názov predmetu: _____, hmotnosť: _____ dkg.

Názov predmetu: _____, hmotnosť: _____ dkg.

Názov predmetu: _____, hmotnosť: _____ dkg.

d) Zhotovené predmety pomaly vysušte!

e) Na nasledujúcej hodine opäť zmerajte hmotnosť predmetov!

Názov predmetu: _____, hmotnosť: _____ dkg.

Názov predmetu: _____, hmotnosť: _____ dkg.

Názov predmetu: _____, hmotnosť: _____ dkg.

Názov predmetu: _____, hmotnosť: _____ dkg.

Čo si zistil? Vysvetli príčinu zmeny! _____

_____
_____

Precvičujme, opakujme!

1. Napíš dnešný dátum!

. _____ deň . mesiac

Napíš svoj dátum narodenia!

. _____ deň . mesiac

2. Pomenuj predmety na obrázkoch! Na čo ich používali v minulosti?

na písanie

na svietenie

na varenie

na kúrenie

na domáce práce

na meranie času

3. Nakresli čas ku každej časti dňa!

svitanie

ráno

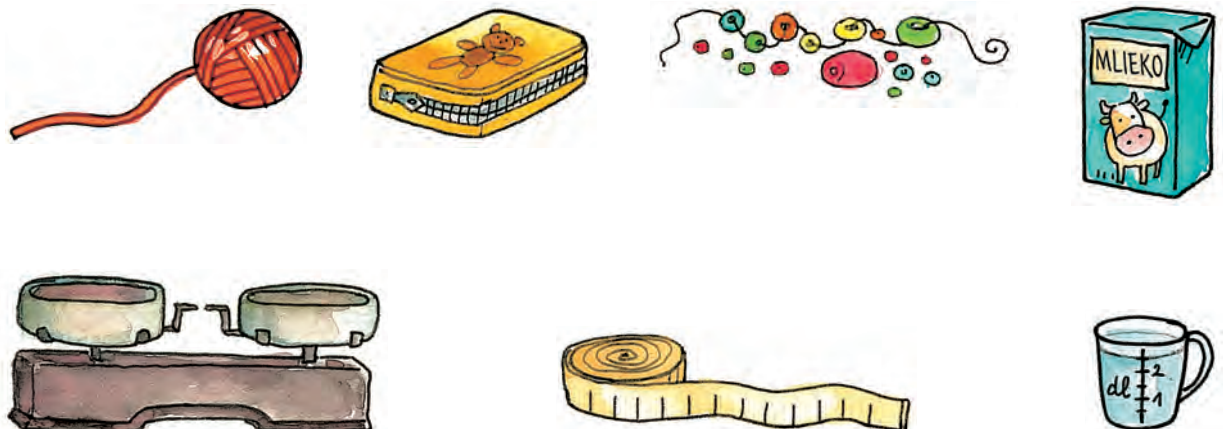
dopoludnie

odopoludnie

noc

4. Spoj predmet s prostriedkom, ktorým ho meriamie / vážime!

5. Vieš na základe vlastností rozoznať daný predmet?

Tvar: obdĺžnikový.

Dĺžka: 20 cm.

Výška: 3 cm.

Šírka: 10 cm.

Hmotnosť v prázdnom stave: 10 dkg.

Skupenstvo: pevné.

Materiál: koženka.

Vlastnosť materiálu: pružný.

Názov predmetu: _____

6. Ktoré vlastnosti sú charakteristické pre vodu a ktoré pre vzduch! Napíš na čiaru skratku „VO“, ak ide o vlastnosť vody a skratku „VZ“, ak ide o vlastnosť vzduchu!

Priehľadná _____,

plynné skupenstvo _____,

ľahký _____,

keď sa zohreje, stúpa hore _____,

kvapalné skupenstvo _____,

dôležitá pre živé organizmy _____,

skupenstvo sa môže závisle od teploty meniť _____.

7. Ku ktorému tovaru patria uvedené údaje? Prečo?

2 l

2 dl

25 dkg

15cm x 25 cm

5 dkg

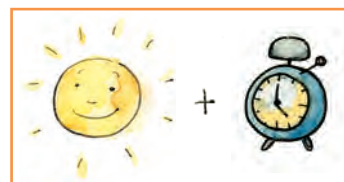
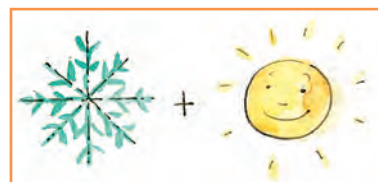
10 dkg

1 kg

1 kg

1 l

8. Rozlúšti obrázkovú hádanku! Napíš riešenie!

Divorastúce rastliny a divožijúce zvieratá

1. Ktoré ročné obdobie si rozoznal na obrázku? Aké je počasie? Ktoré biotopy vidíš?
2. Ktoré rastliny a zvieratá si rozoznal na obrázku?

Rastliny:

Zvieratá:

---

3. Kde žijú živočíchy, ktoré sú na obrázku? Prečo žijú v tomto prostredí?

Lesné rastliny

1-2-3

1. Na základe opisu urči stromy, ktoré sa najčastejšie vyskytujú v našich lesoch.

1. borovica lesná 2. dub letný 3. lipa veľkolistá

Aké listy, kvety a semená má borovica lesná?

Strom má priamy kmeň, kôra je hnedočervená. Listy sú úzke, hrotisté, tmavozelené a ihlicovité. Voňavá, lepkavá látka, ktorá sa nachádza v listoch (ihličí) a kmeni stromu, sa volá živica. Semená sa vyvíjajú v šiškách. Drevo borovice je cenné. Používa sa pri stavbách. Borovica lesná je vždyzelený ihličnatý strom.

Aké listy, kvety a plody má dub letný?

Strom má mohutný, hrubý kmeň a rozložitú korunu. Listy sú podlhovasté, tmavozelené, lesklé, okraje listov sú vlnkovito-laločnaté. Plodom je žalud. Z dubového dreva sa vyrába nábytok. Strom žije aj niekoľko sto rokov.

Aké listy, kvety a plody má lipa veľkolistá?

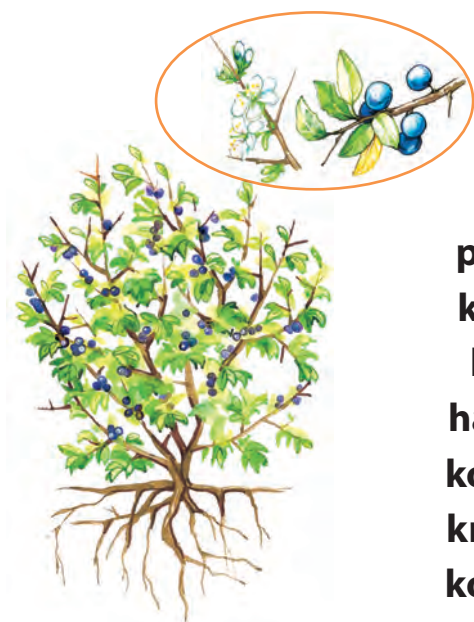

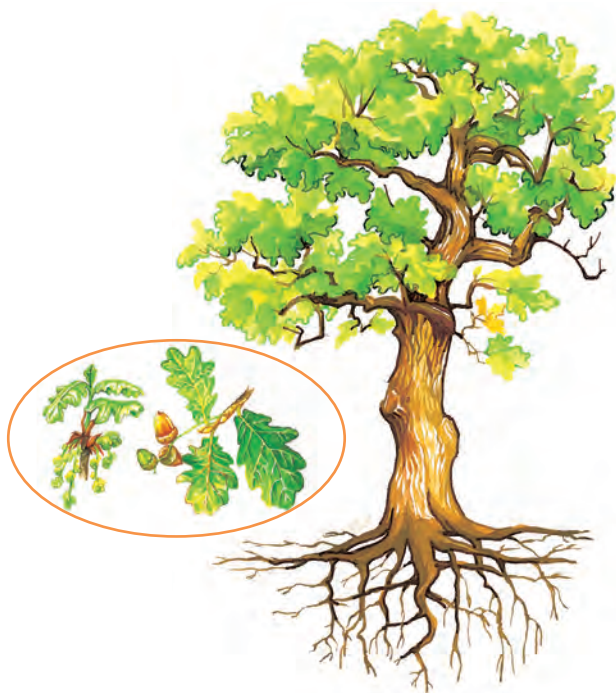
Strom má mohutný, hrubý kmeň a rozložitú korunu. Listy sú podlhovasté, tmavozelené, lesklé, okraje listov sú vlnkovito-laločnaté. Plodom je žalud'. Z dubového dreva sa vyrába nábytok. Strom žije aj niekoľko sto rokov.

2. Spoj rastlinné orgány s ich názvami!

trnka

plod
kvet
list
haluz
konár
kmeň
koreň

dub letný

a) Prečo je trnkový ker nižší ako dub?

b) Porovnaj časti týchto dvoch rastlín!

Dub a trnka sú rastliny s _____ stonkou.

Vyššia nadzemná stonka duba sa nazýva _____.

Trnka nemá nad zemou vyššiu _____. Preto je trnka ker.

3. Ktoré rastliny rozoznáš na obrázkoch?

plod
kvet

---

plod
kvet

---

plod
kvet

V ktorom ročnom období boli zhotovené obrázky! Odôvodni svoju odpoveď!

Stromy žijú predovšetkým v lesoch, kry na okraji lesov.

Rastliny lúk a polí

1. Prečítaj si text a napíš do stvorčekov číslo prislúchajúce zobrazenej rastline!

Len čo sa v marci roztopí sneh, **tráva** (1) sa rozzelená a začne rýchlo rásť. Na močaristých, vlhkých lúkach rozkvitnú žlté kvety **záružlia močiarného** (2).

Modrica strapcovitá (3) má drobné, tmavomodré kvety v tvare perál, ktoré kvitnú v apríli.

V máji sa lúka premení na pestrú kvetinovú nádheru. Zďaleka vidieť žlté kvety **púpavy lekárskej** (4) a **iskerníka prudkého** (5).

V júni môžeš pozorovať fialové kvety **šalvie lúčnej** (6). V tomto období kvitne na okrajoch obilných polí červený **mak vlčí** (7) a modrá **nevädza poľná** (8).

V júli a v auguste môžeš zbierať voňavé biele kvety **rumančeka kamilkového** (9).

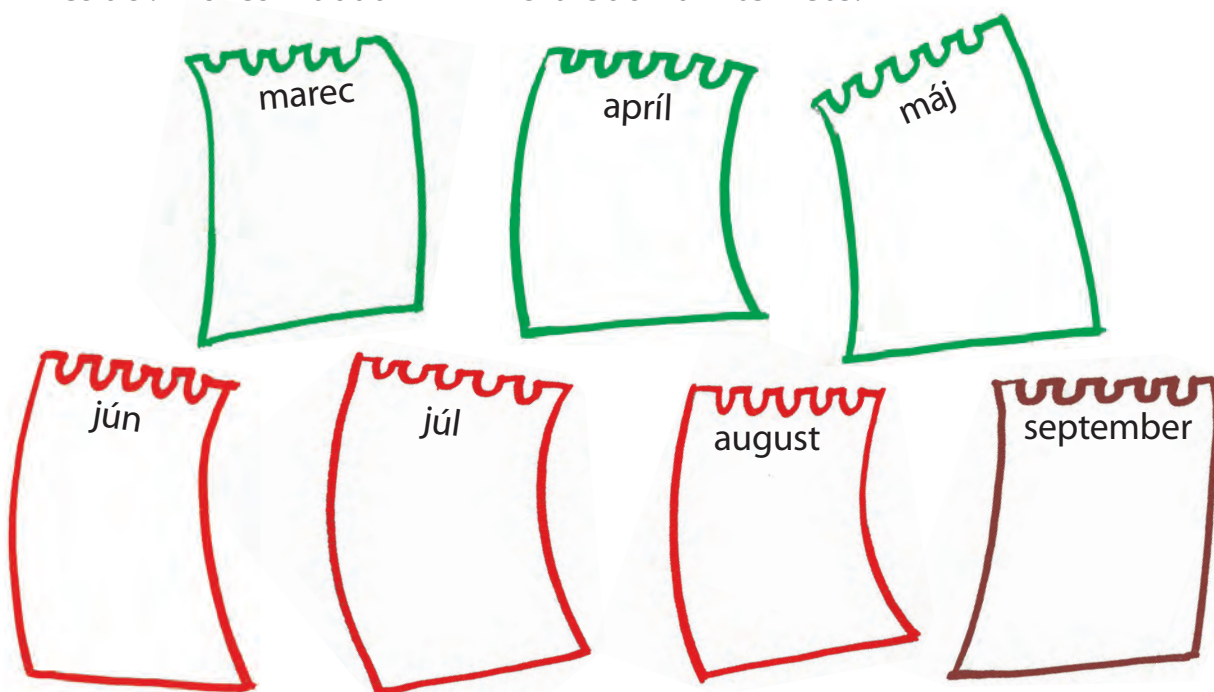
Od mája do septembra kvitnú v lese modrofialové **zvončeky** (10).

1-2-3

2. Urob si kvetinový kalendár! Nakresli do kalendára kvet, ktorý kvitne v danom mesiaci! Môžeš hľadať v knižnici alebo na internete!

Prečo je v septembri na lúkach a poliach menej kvitnúcich rastlín?

3. Nakresli čiary k jednotlivým orgánom znázornených rastlín!

mätonoh trváci

kvet

list

bylinná stonka

korene

mak vlčí

V čom sú si tieto dve rastliny podobné a v čom odlišné?

Na lúkach a poliach žijú trávny a rastliny s bylinnou stonkou a peknými, farebnými kvetmi.

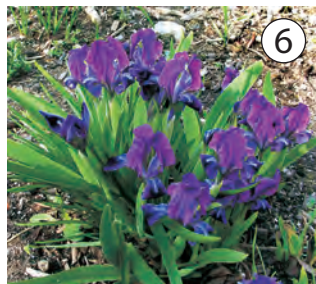
4. Čo znamená výraz: chránená rastlina? Zisti v knižnici!

1. jesienka maďarská
2. snežienka jarná
3. vstavač obyčajný
4. kavyl piesočný

5. poniklec veľkokvetý
6. kosatec nízky
7. prvosienka obyčajná

Kde žijú rastliny, ktoré vidíš na obrázkoch? Zisti!

5. Čo znamená výraz: liečivá rastlina? Hľadaj v knihách a časopisoch!

1. lipa veľkolistá
2. ruža šíповá
3. mäta pieporná
4. materina dúška
5. príhľava dvojdomá

Zbierame a sušíme listy, kvety a plody liečivých rastlín. Pijeme čaj, ktorý si z nich uvaríme.

6. Ako sa pripravujú bylinné čaje?

Rastliny vôd a brehov

1. Ktoré rastliny rozoznáš na obrázku?

1-2-3

Charakteristickou rastlinou vodných brehov a plytkých vôd je **trstina** (1). Dosahuje výšku až dva metre. Trstinový porast (rákosie) poskytuje úkryt rôznym vtákom, žabám a užovkám. **Pálka** (2) spolu s trstinou vytvára na brehoch vôd nepreniknuteľnú húštinu. Ozdobou pálky je tmavohnedý šúľok („buzogáň“) so zamatovým povrchom. Tvorí ho množstvo drobných plodov, ktoré vietor a voda roznáša na všetky strany. Pri brehu pokrýva povrch vody **žaburinka** (3), ktorá vyzerá ako zelený koberec. Na vodnej hladine kvitne **lekno biele** (4). Veľké listy lekna plávajú na povrchu vody. Sú miestom oddychu pre mnohé drobné živočíchy. Brehy vôd lemujú **vrby** (5). V ich tieni si môžeme oddýchnuť, v korunách stromov hniezdia vtáky.

Odpovedz na otázky pomocou čísiel, ktoré sú vedľa rastlín!

Žije vo vode: ☐. Táto rastlina dosahuje výšku až dva metre: ☐.

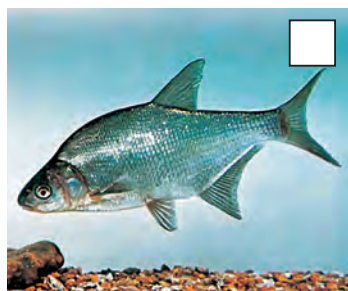
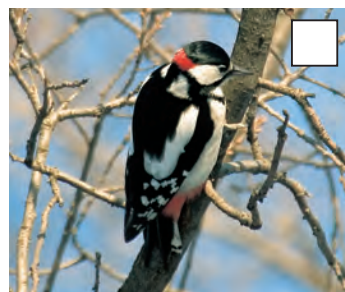
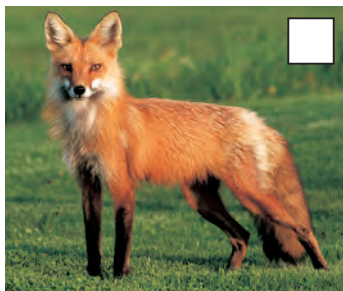
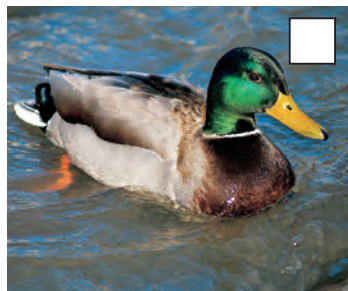
Žije na brehu vody: ☐. Je príbuzná lúčnym trávam: ☐.

Má biele kvety: ☐. Poskytuje úkryt mnohým zvieratám: ☐.

Množstvo drobných plodov roznáša vietor a voda: ☐.

Divožijúce zvieratá

1. Prečo len zriedka vidíme zvieratá, ktoré žijú v divočine?

**v lese
na lúkach a poliach
na brehoch vôd
vo vode**

1. kačica divá, 2. líška, 3. zajac poľný, 4. mravec lesný, 5. jašterica obyčajná, 6. dateľ veľký, 7. pleskáč vysoký, 8. veverička, 9. sysel' obyčajný, 10. skokan zelený, 11. babôčka pávooká, 12. diviak lesný, 13. srna hôrna

Prečo len zriedka vidíme divožijúce zvieratá?

1-2-3

2. Ktoré zviera je na obrázku a kde žije?

1-2-3

1. v nore, 2. v hniezde, 3. na okraji pavučiny, 4. medzi vodnými riasami,
5. v hustom kroví, 6. v skrýši, 7. pod zemou

Prečo je skrýša dôležitá pre zvieratá.

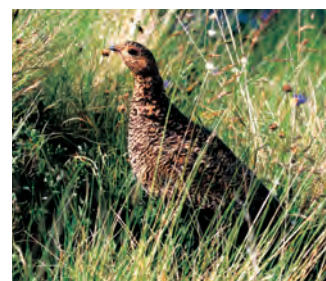
3. Majstri maskovania. Aké sú „šaty“ divožijúcich zvierat?

rosnička zelená

jašterica obyčajná

bažantica

babôčka pávooká

jež

zajac poľný

a) Prečo zvieratá nenosia parádne „šaty“?

b) Pred kým alebo čím sa zvieratá maskujú?

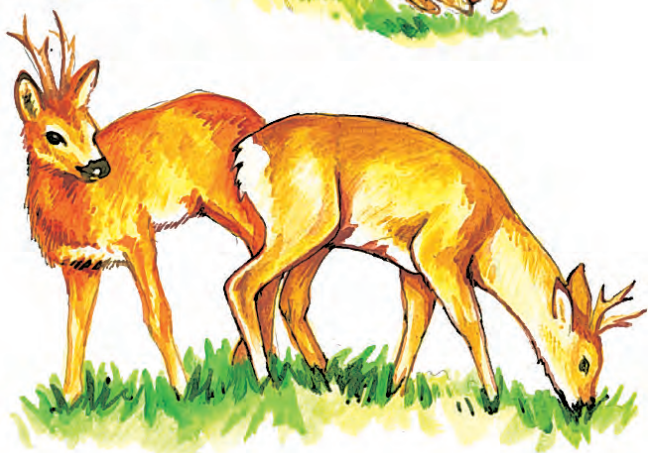
4. Čím sa živia divožijúce zvieratá? Ako si zaobstarávajú potravu?

bylinožravec

živí sa živočíchmi

všežravec

Zarad' znázornené zvieratá do skupín podľa toho, čím sa živia!

5. Na ktorého vtáka sa hodí nasledovný popis? Prečo?

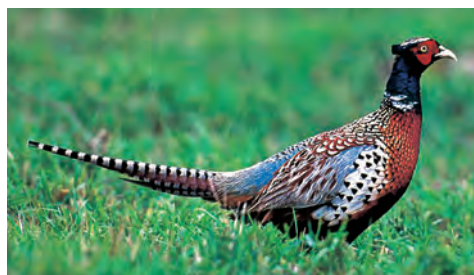
sýkorka veľká

drozd čierny

ďateľ veľký

bažant

Šiju mi zdobí červená škvrna. Vždy nosím slávnostné šaty z peria: bielu košeľu, čierne sako. Rukáv saka je čierno – bielo vzorovaný. Silným zobákom klopem na stromy. Takto vždy nájdem hmyz, larvy a kukly ukryté pod kôrou. Moja rodina žije v dutine stromu. Moje mláďatá sa liahnu z vajec.

Podobne ako o ďatľovi, porozprávaj aj o ostatných vtákoch!

Sýkorka veľká, ďateľ veľký, drozd čierny a bažant sú vtáky. Ich mláďatá sa liahnu z vajec. Telo vtákov pokrýva perie. Predné končatiny majú premenené na krídla.

6. Zvieratá sa predstavujú. Ktoré divožijúce zviera rozoznáš podľa popisu?

Žijem na lúkach a poliach. Mám sivohnedý kožuštek. Zadné nohy mám dlhšie, sú silné a svalnaté. Mám vynikajúci zrak, sluch a čuch. Moje mláďatá sa rodia vyvinuté. Živím sa rastlinami.

Žijem v lese, ale často chodím loviť na lúky a polia. Mám hrdzavohnedú srst', ktorá v zime vybledne, zosvetlie. Prikradnem sa k svojej koristi a ulapím ju. Mám vynikajúci čuch a sluch. Na lov chodievam väčšinou v noci. Môj „hrad“ má niekoľko východov. Svoje mláďatá kojím.

Mám štíhle telo pokryté červeno-hnedou srstou. Svižne unikám na tenkých, svalnatých nohách. Ostražito pozorujem okolie. Cez deň oddychujem v hustom kroví, za súmraku chodím za potravou. Mám rada hodvábnu trávu a mladé výhonky. Moje mláďatá, srnčatá majú biele bodky.

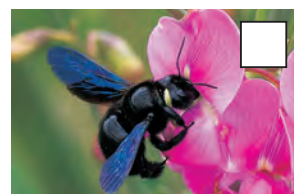
a) V čom sa podobajú tieto zvieratá na mačku domácu?

b) Hľadaj lesné zvieratá s podobnými vlastnosťami?

 Líška, zajac poľný a srna sú cicavce. Rodia živé mláďatá. Matka ich kojí a stará sa o ne. Ich telo pokrýva srst.

7. Svet „trpaslíkov“. Povedz, ako sa volajú živočíchy na obrázkoch?

1. svrček poľný, 2. lienka sedembodková, 3. kobylka zelená, 4. drevár fialový, 5. chrúst obyčajný, 6. mravec lesný, 7. babôčka brestová

a) Z koľkých častí sa skladá telo hmyzu? ☐

b) Koľko nôh má hmyz? ☐

Väčšina hmyzu má aj dva páry krídel.

Aký hmyz poznáš?

hlava
hrud'
bruško

 Hmyz je charakteristický tým, že žije v lesoch, na lúkach a poliach, vo vodách a na brehoch vôd. Tvar a farba hmyzu je rozmanitá. Hmyz neúnavne lezie, činí sa, zvrta sa, lieta, skáče, bzučí, cvrliká, brnčí.

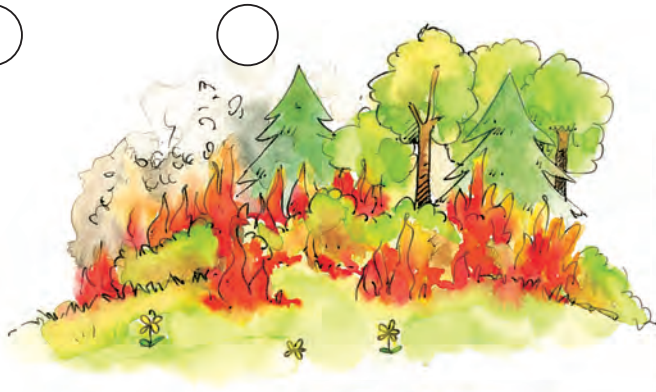

1-2-3

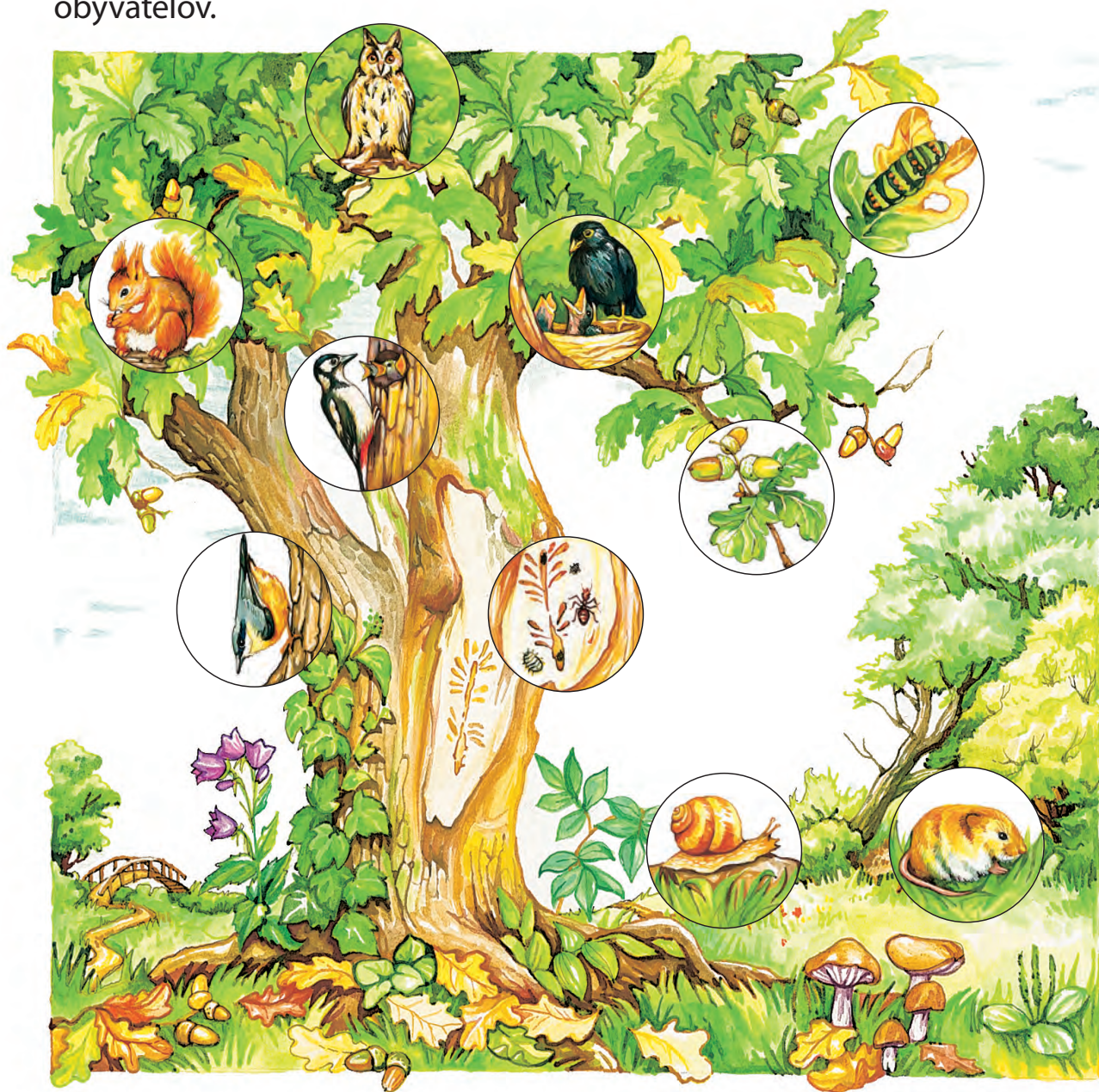
8. Väčšina divožijúcich zvierat je chránená. Prečo? Čo môže pre ne urobiť človek?

V lese, na lúkach a poliach, na brehoch vôd a vo vodách žijú rôzne rastliny a zvieratá. Neubližuj im! Chráň ich prirodzené prírodné prostredie!

Les a človek

1. Strom je obdivuhodný výtvar prírody. Od „pivnice“ po „povalu“ má svojich obyvateľov.

Ktoré živé organizmy rozoznáš na strome a v jeho tesnej blízkosti?

rastliny: _____

zvieratá: _____

Prečo žijú na strome rôzne živé organizmy? Vysvetli na základe obrázku!

 Určujúcimi rastlinami lesov sú stromy, lesy sú však zároveň biotopom rôznych rastlín s bylinnou stonkou. Veľa zvierat tu nájde skrýšu, stanište a zdroj potravy.

2. Nenič stromy! Chráň les! Ktorý skutok je podľa teba správny a ktorý nesprávny? Prečo?

Kde rastú ešte stromy okrem lesa?

---

3. Žofka a Petřík sa vybrali na výlet do lesa. Aké dobré rady by si im dal na základe obrázkov?

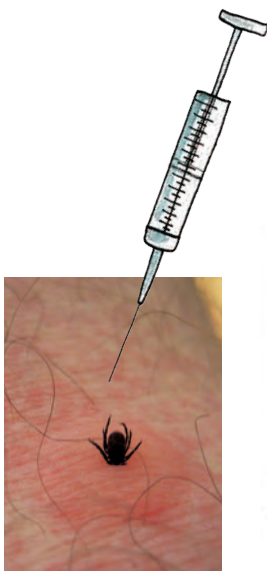

Neochutnaj neznáme plody, môžu byť jedovaté!

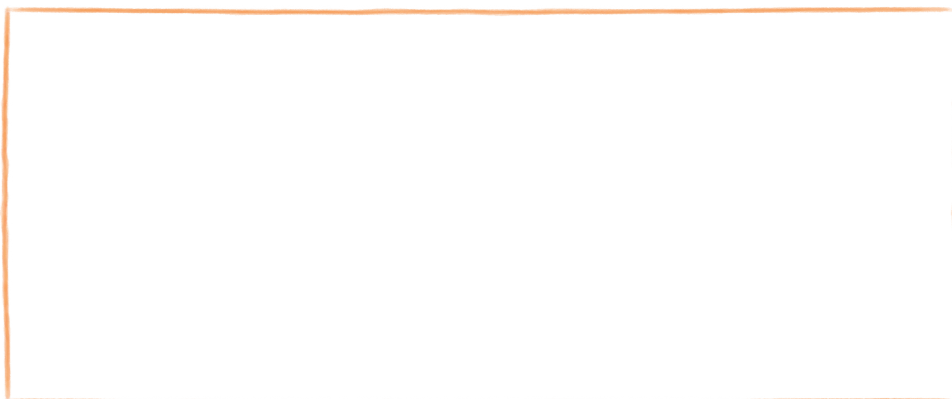
Za búrky sa nepostav pod osamelo stojací strom!

Nelez na spráchnivený alebo tenký konár!

Uzavreté šatstvo a očkovanie chráni pred infekciou prenášanou kliešťami!

4. Urob krmidlo pre vtáky! Nakresli, čím môžeš kŕmiť vtáky!

a) Zisti, kde sa v mieste tvojho bydliska nachádza najstarší strom!

Vek stromu: _____.

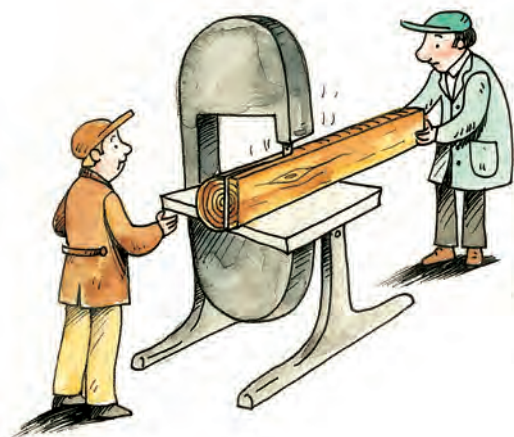
b) Na začiatku každého školského roka zasad' s triedou strom a staraj sa oň!

Drevo je obnoviteľná surovina

1. Rozprávaj o obrázkoch! Použi nasledovné výrazy: reťazová píla, ochranná prilba, klin, preprava, brvno, píla, doska, pásová píla, rezanie tvaru, hobl'ovanie, hobliny, piliny, brúsenie, stolár, farbenie, hotový predmet.

a) Prečo hovoríme, že drevo je obnoviteľná surovina?

---

b) Čo znamená nápis „Lesná škôlka“?

2. Čo sa dá vyrobiť z dreva? Nakresli ďalšie predmety, nástroje a náčinia vyrobené z dreva, ktoré sa nachádzajú v tvojom prostredí alebo ich sám používaš!

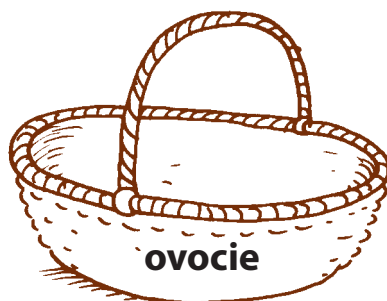
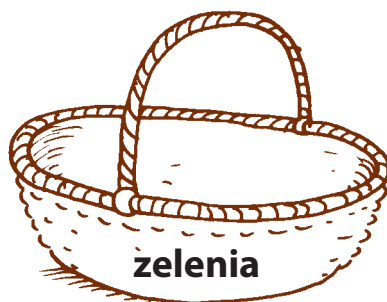
Napiš aké charakteristické vlastnosti má drevo!

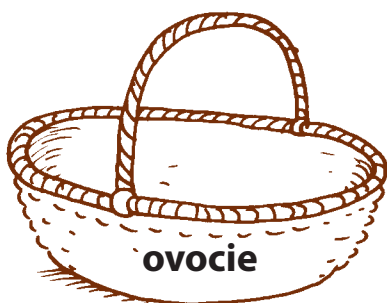
Drevo je jedna z najstarších surovín. Namiesto každého vyrúbaného stromu treba zasadiť nový.

Zelenina a ovocie

1. Čo patrí medzi zeleninu a čo medzi ovocie? Pomocou pravítka nakresli čiaru na správne miesto!

2. Aké ovocie je na obrázku?

šupka

dužina

jadierka

Spoj jednotlivé části plodu s ich názvami!
Podčiarkni tie časti, ktoré konzumujeme!

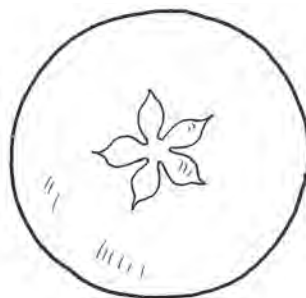
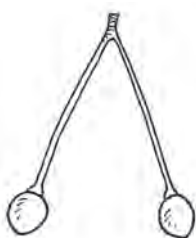

---

3. Ktoré ovocie rozoznáš? Dopln chýbajúce časti plodov!

Časti ovocia: šupka, dužina a jadierko.

4. Prečo je pre nás ovocie dôležitým pokrmom? Povedz aj ty svoj názor!

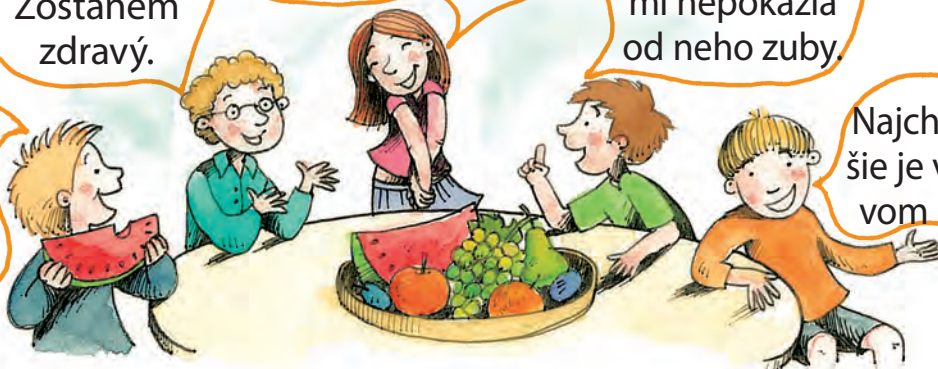
Obsahuje
veľa vitamínov.
Zostanem
zdravý.

Môžem z neho
veľa jesť, a predsa
budem štíhla.

Je sladké ako
cukor, predsa sa
mi nepokazia
od neho zuby.

Ovocie
osviežuje,
zaháňa
smäd.

Najchutnej-
šie je v suro-
vom stave.

5. Nakresli na papier tri druhy ovocia, ktoré sa urodia v našej krajine a rád ho jedávaš! Napíš ich názvy pod kresbu!

Ovocné plody sú šťavnaté, majú vysoký obsah cukru a vitamínov.

6. Ktorú časť znázornených zelenín jedávame?

koreň
stonku
semená plodu
listy
kvet
plod

O ktorej rastline je táto hádanka?

Sedí babka guľatá, má sto sukien zo zlata, keď ju raz vyzliecť skúsiš, rozplakať sa pritom musíš.

---

7. Zeleninu môžeme jesť rôzne upravenú. Napíš príklad ku každému spôsobu úpravy!

surová:		dusená:	
sušená:		ako prívarok:	
v konzerve:		nakladaná kyslá:	
zeleninová šťava:		v polievke:	
na ochutenie jedál:			
ako liečivá rastlina:			

 Zeleniny sú rastliny s vysokým obsahom vitamínov a vlákniny. Majú rozmanitú chuť a vôňu. Môžu sa jesť nielen plody rastlín, ale aj ich rôzne časti.

8. Kde a ako sa pestuje zelenina?

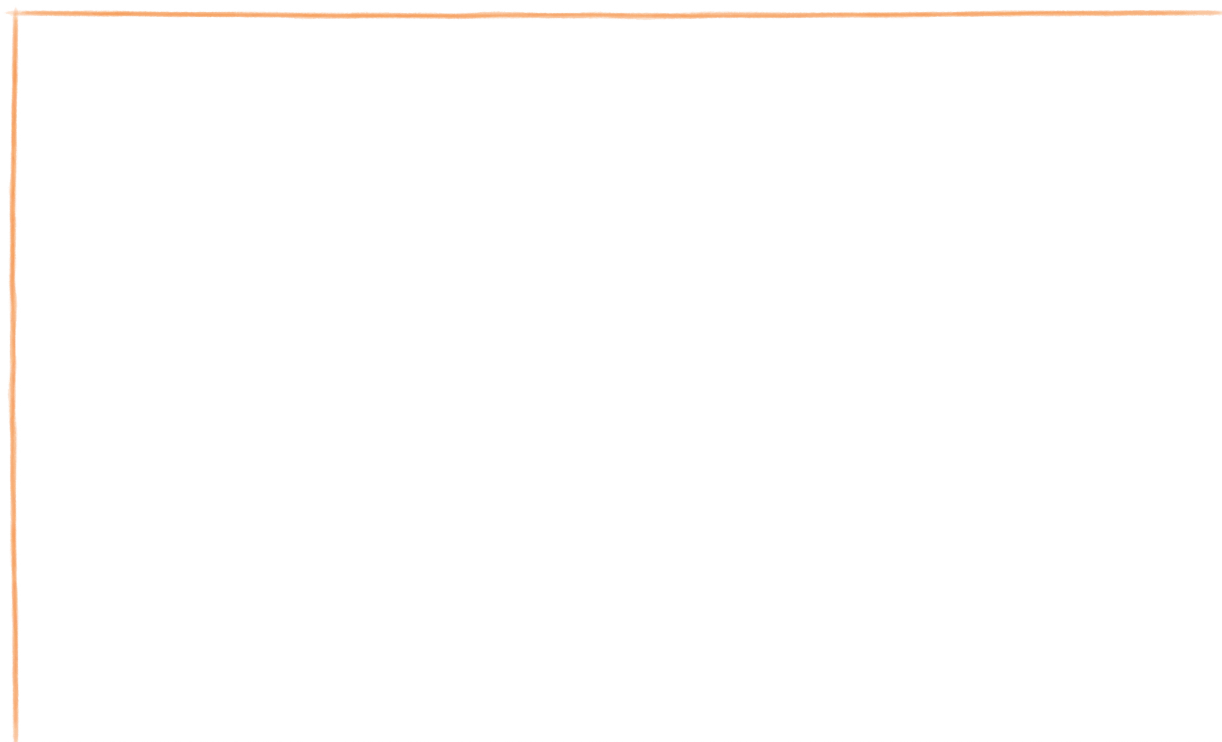

Pestovanie zeleniny a ovocia je namáhavá práca. Rastliny vyžadujú veľa starostlivosti a ošetrovania. Za prácu sa záhradníci odplatia bohatou úrodou.

9. Kde a ako sa pestuje ovocie?

Nakresli niekoľko náradí, ktoré používajú pestovatelia ovocia!

Ktoré náradie načo používajú?

10. Zeleninu a ovocie kupujeme v predajniach a na tržnici. Ako sa tam dostanú?

11. Nakresli zeleninu, z ktorej sa pripravuje tvoja obľúbená.

zeleninová šťava,

polievka,

prívarok!

12. Úžitková záhradka na okne. Skús si aj ty vypestovať pažitku, žeruchu alebo iné kulinárske bylinky!

Návšteva predajne ovocia a zeleniny alebo tržnice

1. Dátum návštevy:

. _____ deň . mesiac

2. Urob si poznámky o tom, čo si videl!

3. Ktoré druhy ovocia predávajú v predajni alebo na tržnici? Nakresli niektoré z nich podľa nasledovných skupín!

U nás sa urodia tieto druhy ovocia:

Tieto druhy ovocia k nám doviezli z ďalekých krajín:

4. Rátajte, merajte! Akú hmotnosť má

šesť kusov jablák, _____ dkg Cena: _____ Ft

šesť kusov citrónov, _____ dkg Cena: _____ Ft

šesť kusov hrušiek, _____ dkg Cena: _____ Ft

šesť kusov _____? _____ dkg Cena: _____ Ft

5. Ktoré druhy zeleniny predávajú v predajni alebo na tržnici? Nakresli niektoré z nich podľa nasledovných skupín!

Tieto druhy zeleniny pestujú voľne na poli:

Tieto druhy zeleniny pestujú vo fóliovníkoch:

6. Rátajte, merajte! Akú hmotnosť má

šesť kusov paradajok,

_____ dkg Cena _____ Ft

šesť kusov paprík,

_____ dkg Cena: _____ Ft

šesť kusov cibule,

_____ dkg Cena: _____ Ft

šesť kusov _____?

_____ dkg Cena: _____ Ft

7. Ktorá zelenina sa nepredáva na kusy?

Prečo?

Domáce zvieratá, hospodárske zvieratá

1. Rozprávaj o obrázku! Ktoré domáce zvieratá rozoznáš na obrázku?

a) Ako chovajú zvieratá na tomto hospodárskom dvore?

b) Napíš názvy zvierat a zbieraj ich obrázky!

[illegible]

2. Obrázky boli vyhotovené v hospodárstvach zameraných na chov zvierat. Povedz, ktoré zviera ako chovajú, vykrmujú?

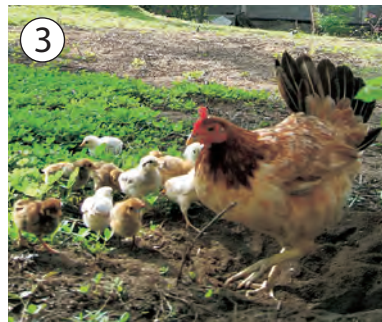

O zvieratá sa treba starať. Každý deň ich treba nakrmiť, dať im vodu, vyčistiť a vydezinfikovať chliev, maštal. Musia mať dostatočný priestor pre oddych.

3. Vymenuj názvy domácich zvierat, ktoré sú na obrázkoch!

Na ktoré tri domáce zvieratá sa hodia nasledovné vlastnosti?

☐ Dobré pláva. Zvyčajne má biele perie. Veľa žerie a pije, kolísavo sa pohybuje. Mláďatá sa liahnu z vajíec a samostatne si obstarávajú potravu. Je vták.

☐ Má krochkavý hlas a tvrdú srst'. Rypákom ryje. Mľaskavo žerie. Prasiatka sa rodia živé. Prasnica kŕmi svoje mláďatá materským mliekom. Je cicavec.

☐ Je to veľmi silné zviera. Má lesklú srst' a kopytá. Mláďa sa rodí živé a nazýva sa žriebä. Kobyla kŕmi svoje mláďa materským mliekom. Je cicavec.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____

V dávnej minulosti žili predkovia domácich zvierat voľne v prírode. Pračlovek zanesol mláďatá ulovených zvierat do svojej jaskyne, staral sa o ne a vychoval ich. Skrotené zvieratá sa stali domácimi zvieratami. Za starostlivosť sa človeku hojne odvdžali.

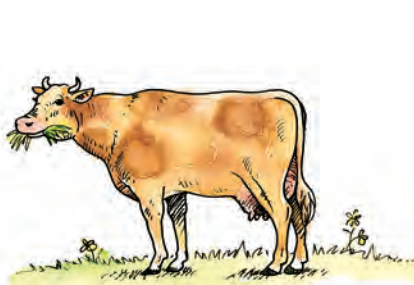
4. Prečo chová človek domáce zvieratá?

Obrázky zarad' do skupín podľa nasledovných hľadísk!

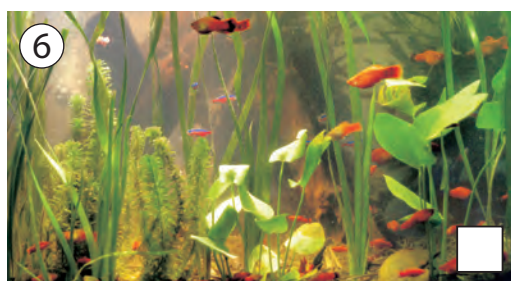
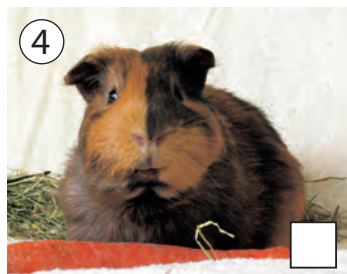
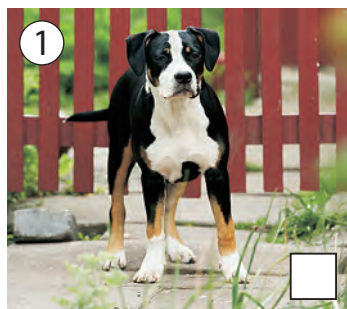

Surovina: _____, potravina: _____, šatstvo: _____,
úžitkové predmety: _____, „pomocník“: _____.

5. Prečo je mlieko dôležitá potravina? Rozprávaj o obrázkoch!

6. Miláčikovia v byte a pri dome! Názov ktorého domáceho miláčka poznáš!

1. pes
2. mačka domáca
3. škrečok zlatý
4. morské prasiatko
5. korytnačka pís-
menková žltolíca
6. okrasné rybky
7. papagáj

a) Ktoré zviera poznáš a čo o ňom vieš? **b)** Ktorá vlastnosť ho charakterizuje?

1. stráži dom, 2. zalieča sa, 3. žije len vo vode, 4. má farebné perie, 5. žerie seno, 6. žije vo vode i na suchu, 7. potravu si ukrýva do lícných váčkov

7. Vyber jedno zviera znázornené na obrázku a charakterizuj ho!

názov: _____ pokrývka tela: _____

farba: _____ hlas: _____

pohyb: _____ potrava: _____

oblíbená zábava: _____

a) Prečo si si vybral toto zviera? _____

b) Ako by si sa oň staral? _____

1-2-3

-

---

4. Čo je charakteristické pre ovocie? Odôvodni svoju odpoveď!

jedávame ho čerstvé   rastie zvyčajne na stromoch   obsahuje veľa vitamínov

nejedávame ho nezrelé   obsahuje veľa cukru   šťava zaháňa smäd

jedávame aj ich listy, korene   pripravujeme z nej prívarok

Čo charakterizujeme tými vlastnosťami, ktoré si nepodčiarkol?

---

5. Podčiarkni v skupine vymenovaných rastlín „kukučie vajce“! Odôvodni svoju voľbu!

mrkva

hrozno

hrášok

kapusta

melón

slivka

zelená cibuľa

hlávkový šalát

marhuľa

broskyňa

kel

cibuľa

slivka

čerešňa

tekvica

fazuľa

6. Aké podobné vlastnosti majú zvieratá znázornené na obrázku?

vtáky

cicavce

Charakteristické vlastnosti:

Takéto zvieratá sú ešte:

Konečne je príjemné, teplé počasie! Rodina sa rozhodla, že urobí v byte veľké upratovanie. Keď skončili prácu, od čistoty sa všetko lesklo, ligotalo. Špinavé prádlo je nádherne vyprané a suší sa na šnúre. Riad bol vydrhnutý a uložený na poličke. Dnešné upratovanie bolo pre nečistoty a „neprijemných spolubývajúcich“ ozajstnou „chemickou vojnou“!

A collection of eleven hand-drawn illustrations of common household cleaning products. The items include: a large bottle of floor cleaner with a broom icon; a spray bottle of glass cleaner with a window icon; a bottle of all-purpose cleaner with a chair icon; a bottle of dish soap with a plate and fork icon; a box of laundry detergent with a green shirt icon and numbers '40 50 60'; another box of laundry detergent with a magnifying glass over a stain icon; a small bottle of floor cleaner with a flower icon; a bottle of glass cleaner with a bathtub icon; a bottle of oven cleaner with a stove icon; a can of insecticide with a fly icon; a can of fabric softener with a brush icon; and a box of laundry detergent with a hanging cloth icon. Each product is shown from a slightly different angle, giving it a three-dimensional appearance.

3. Ako znečisťujú životné prostredie tie predmety a látky, ktoré vidíš na obrázkoch?

1-2-3

K jeho výrobe musia vyrábať veľa stromov.

Keď prenikne do pôdy, zničí užitočné živé organizmy.

Nerozloží sa v prírode.

Keď ju spália, vznikne jedovatý dym.

Farbivo, ktoré je v ňom, môže škodiť zdraviu.

Uhynú od neho aj živočíchy, ktoré sa živia hmyzom.

Kovová karoséria hrdzavie, do pôdy sa dostáva jed.

Znečisťuje vodu.

Otrávi živé organizmy.

☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐

4. Aj ty už môžeš veľa spraviť pre ochranu svojho životného prostredia! Povedz na základe obrázkov, ako!

- a) Vyfarbi kontajnery a napíš na ne, ktorý druh odpadu do ktorého kontajnera patrí!
- b) Nakresli na papier, čo si naposledy urobil pre svoje životné prostredie!

V knižnici

V tomto školskom roku si získal na hodinách vecného učiva veľa nových poznatkov. Určite by si chcel vedieť aj viac o témach, ktoré ťa zaujímajú. V knižnici nájdeš odpoveď na mnohé otázky.

1. Napíš dve otázky, na ktoré chceš nájsť odpoveď v knihách uložených v knižnici!

V ktorej knihe si našiel odpoveď?

Názov:

Autor:

Názov:

Autor:

---

2. Nájdi rozprávku o zvieratách!

Názov rozprávky:

Ktoré zviera je hlavným hrdinom rozprávky?

Aké dobré vlastnosti má v rozprávke?

Aké zlé vlastnosti má v rozprávke?

Aké vlastnosti sú preň charakteristické v skutočnosti?

---

3. Vyhládaj v malom lexikóne odpoveď na nasledujúce otázky!

Čo je priestupný rok?

Aká látka je kyslík?

Čo je fáro?

Moje ďalšie pozorovania:

O čom sme sa učili v tomto školskom roku?

1. Aký je povrch miesta, kde sa nachádza tvoje bydlisko?

---

2. Nakresli obrázok na základe popisu!

Na ľavej strane obrázku čnejú dva vrchy. Vedľa vrchov je nížina. Na vrchole hory, ktorá stojí vpravo, je rozhľadňa.

3. Pokračuj vo vyratúvaní!

Deň, mesiac, _____, _____, hodina, _____

4. Nakresli hodinové ručičky tak, by ukazovali uvedený čas!

štvrt' na šesť

17 hodín 30 minút

24 hodín

tri štvrté na 11

Pod hodiny napíš časti dňa!

5. Kto je starší a kto mladší v tvojej rodine?

a) Napíš písmeno „S“, ak je starší a písmeno „M“, ak je mladší!

Kedy si sa narodil? _____ deň, _____ mesiac, _____ rok.

Tvoj vek: mám _____ rokov. Napíš, koľko rokov má

tvoj starší brat _____ tvoja mama _____ tvoja mladšia sestra _____

tvoj otec _____ tvoj mladší brat _____ tvoja staršia sestra _____

b) Vypočítaj, o koľko rokov sú od teba mladší alebo starší členovia tvojej rodiny?

starší brat o ____ rokov   mama o ____ rokov   mladšia sestra o ____ rokov

otec o ____ rokov   mladší brat o ____ rokov   staršia sestra o ____ rokov

6. Spoj jednotlivé časti a orgány Petríkovho tela s ich názvami!

hlava

krk

trup

noha

predlaktie

nadlaktie

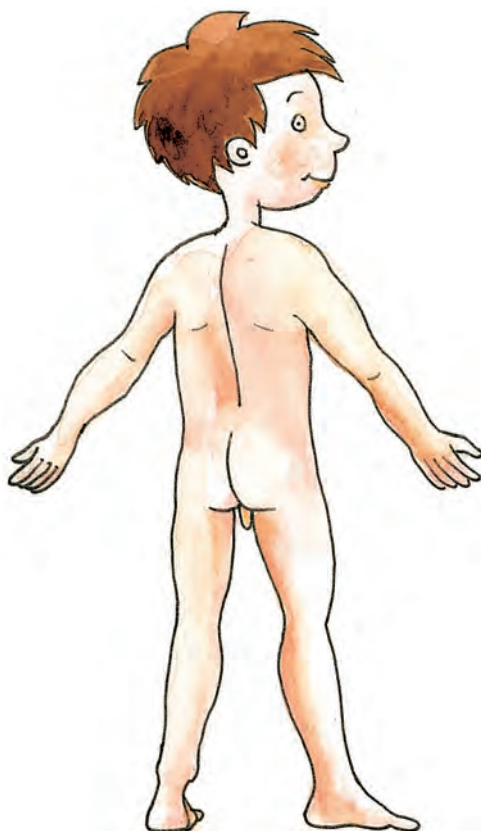
končatiny

rameno

stehno

chrbát

ruka

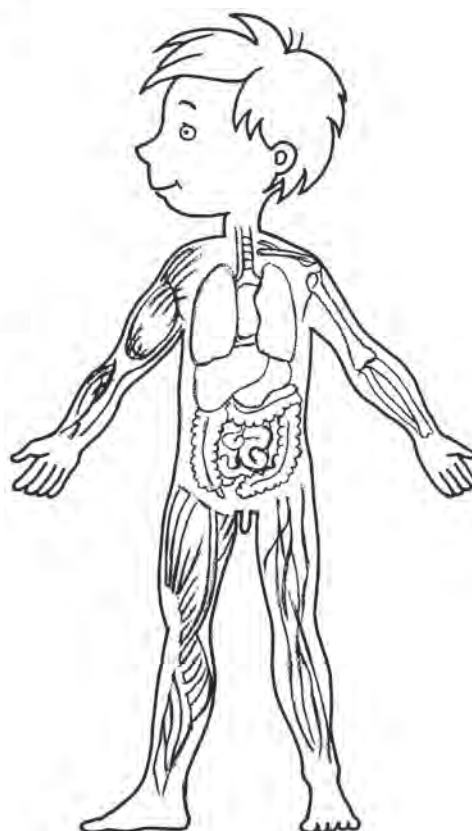

ucho

oko

nos

brucho

7. Vyfarbi Petríkove orgány nasledovne:

srdce načerveno,

pľúca nažltlo,

črevá namodro,

žalúdok nazeleno!

8. Pravda – Nepravda! Napíš písmeno „P“, ak je tvrdenie pravdivé a písmeno „N“, ak je tvrdenie nepravdivé!

Od masných jedál stučnieš. P N   Ak budeš jesť veľa cukru, budeš mať pekné biele zuby. P N   Nejedz príliš veľa ovocia. P N   Stačí dvakrát denne veľa jesť. P N

9. Podľa čoho vytvoril Petrík skupiny rastlín? Pomenuj skupiny!

Ku každej skupine napíš alebo nakresli ešte jednu rastlinu!

10. Podľa čoho vytvorila Žofka skupiny zvierat? Pomenuj skupiny!

Uved' ku každej skupine ešte jedno zviera!

Hlavolam – spoločenská hra

1. Apríl, máj, jún. Ktorý mesiac nie je jarný?
2. Aký je to „kvet“, ktorý môžeme vidieť len v zime!
3. Povedz, či je zápis v Žofkinom denníku správny: 30. februára sa ideme korčuľovať.
4. Vymenuj tri cicavce, ktoré žijú v lese.
5. Vymenuj tri mliečne výrobky!
6. V krčahu je 1 l ovocnej šťavy. Na podnose je 5 pohárov. Koľko dl ovocnej šťavy môže Petrík naliať do jedného pohára, ak chce do každého naliať rovnaké množstvo tekutiny?
7. Ktorá rastlina má jedlý koreň?
8. Ktorá látka sa vyskytuje v prírode v kvapalnom, plynnom aj pevnom skupenstve?
9. Ktoré ovocie rastie na zemi!
10. Žofka urobila z hlíny sošku. Hneď v ten deň odmerala jej hmotnosť, potom o týždeň opäť. Prečo mala soška o týždeň menšiu hmotnosť?
11. Je 11 hodín dopoludnia. Pri ktorom čísle bude na hodinách malá ručička o 4 hodiny?
12. Dvaja otcovia a syn jedného z nich chytajú ryby! Koľkí sú?
13. Koľko týždňov má rok?
14. Vymenuj tri domáce zvieratá – vtáky!
15. Plodom ktorého stromu je žalud?
16. Ktoré ovocie dozrieva v našej krajine na jar? Jahody alebo hrozno?
17. Z čoho sa vyrába papier?
18. Pre ktoré ročné obdobie je charakteristické? Listy stromov opadajú.
19. Vymenuj tri kry!
20. Ktorý je siedmy mesiac v roku?
21. Vymenuj päť predmetov vyrobených z dreva!
22. Vylúšti tajné písmo: HCUDZV ÝTSIČ
23. Aká je voda s teplotou 70 °C? Teplá, horúca alebo vlažná?
24. Koľko decimetrov meria 20 cm dlhá plastová slamka?
25. Prečo vyrábajú podošvy športových topánok z gumy?

Malý lexikón

- Celsius:** švédsky astronóm, ktorý vynášiel teplomer. Jednou z jednotiek teploty je stupeň Celzia, značka tejto jednotky je °C.
- Kalendárium:** archaický názov kalendára.
- Konzerva:** také hotové jedlo alebo polotovary, ktorý sa dá dlhšiu dobu skladovať v pôvodnom obale bez toho, aby sa pokazilo.
- Kopyto:** tvrdý obal na konci prstov na nohách koňa, hovädzieho dobytky a oviec.
- Liečivá rastlina:** rastlinné orgány niektorých rastlín obsahujú látky s liečivým účinkom. Tieto látky lúhujeme zo sušených častí rastliny, napríklad z listov, pomocou horúcej vody alebo namáčaním.
- Pračlovek:** predchodca dnešného človeka. Žil v jaskyniach. Potravu si obstarával lovom zveri a zberom rastlinných plodov. Odev si zhotovoval z kože zvierat.
- Pružný materiál:** tvar pružných materiálov sa v dôsledku vonkajšieho pôsobenia zmení, napríklad ak ich stlačíme, udrieme na ne, ale po skončení pôsobenia sily opäť získajú svoj pôvodný tvar.
- Surovina:** materiály a látky vyskytujúce sa v prírode, v rastlinách alebo zvieratách, z ktorých človek vyrába po spracovaní nové, umele vytvorené veci a predmety.
- Vitamín:** vitamíny sú látky, ktoré sú v malom množstve potrebné pre ľudský organizmus. Sú nevyhnutné pre normálnu činnosť organizmu. Nachádzajú sa v pokrmoch rastlinného i živočíšneho pôvodu.
- Živica:** vytvára sa v kmeni, listoch (ihličí) a šiškách ihličnatých stromov. Živica je lepkavá, hustá, žltkastá, priehľadná látka príjemnej vône.

Obsah

Predmety a veci v našom prostredí.....	3
Merateľné vlastnosti predmetov	6
Voda	10
Vzduch je „neviditeľná“ látka	13
Modeluj!	15
Precvičujme, opakujme!	16
Divorastúce rastliny a divožijúce zvieratá	18
Lesné rastliny.....	20
Rastliny lúk a polí.....	23
Živá príroda vôd a brehov.....	26
Divožijúce zvieratá	27
Les a človek	33
Drevo je obnoviteľná surovina	36
Zelenina a ovocie.....	38
Návšteva predajne ovocia a zeleniny alebo tržnice.....	45
Domáce zvieratá, hospodárske zvieratá	47
Zhrnutie, systematizácia	52
Ochrana životného prostredia	54
V knižnici.....	57
O čom sme sa učili v tomto školskom roku?.....	58
Hlavoľam – spoločenská hra	62
Malý lexikón.....	63